

VIKTIGT ATT VETA OM FALLSKYDD

Det är skillnad på fallskyddssystem och stödustrutningssystem!

Fallskyddssystem

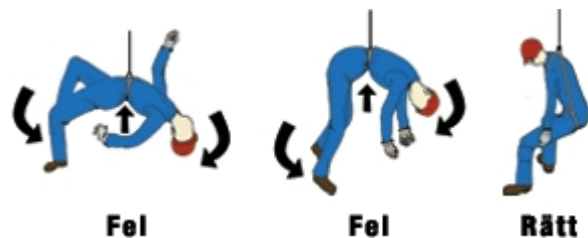
används där det föreligger risk för fritt fall. Det skall förhindra fall, men om det ändå inträffar fånga upp personen så han inte blir skadad. Här ingår helselar, fallskyddsblock, glidlås på fast eller flexibel lina mm. Standard EN 361, EN 354, EN 355, EN 353-1, EN 353-2, EN 360, EN 362.

Stödustrutningssystem

är produkter som skall ge stöd och förhindra fall. Här ingår stödbälte, stödlinor mm. Standard EN 358, EN 813.

Faktorer som påverkar vid en fallsituation:

- Fallets längd.
- Vikten av den fallande kroppen.
- Utrustningens förmåga att absorbera belastningen.
- Utrustningens yta och placering på kroppen.
- Kraftens riktning i kroppen.

Vid ett fall är det mycket viktigt att en helsele med högt placerad fästpunkt (bröst- eller rygginfästning) används. Helsele är den enda utrustning som har förmågan att fördela krafterna på kroppen vid ett fall. Vid användning av

Styrt glidlås på fast förankrad lina eller skena

Vid klättring och arbete i stegar, master etc. kan det vara lämpligt att använda ett system som består av en fast förankringslina eller skena, ett självlåsandt styrt glidlås som är kopplat till linan eller skenan.

Glidlåset följer användaren när denne går upp och ned och låser automatiskt vid ett fall. (Standard SS-EN 353-1).

Styrt glidlås på flexibel förankringslina

När man förutom förflyttning vertikalt även behöver röra sig i sidled, till exempel vid arbete på ett brant tak, kan det vara lämpligt att använda ett system som består av en flexibel förankringslina, ett självlåsandt styrt glidlås som är kopplat till förankringslinan och en kopplingslina mellan glidlåset och selen.

Glidlåset följer användaren utan manuell justering och låser automatiskt vid ett fall. Observera risken för "pendeleffekt" vid rörelse i sidled.
(Standard SS-EN 353-2).

Stödutrustningssystem

Stödutrustningssystem är ett fallskydd som ger användaren stöd under arbetet och förhindrar fall. Exempel på arbeten där det kan vara lämpligt att använda sådana system är:

- Arbete i ledningsstolpar.
- Arbete med fönsterputsning.
- Arbete på platta tak, avsatser eller gångbryggor.

I ett stödutrustningssystem ingår stödbälte eller sittsele EN 813 samt kopplingslina. (Standard SS-EN 358).
Stödbälte kan även ingå som en del av en helsele.

Fallskyddsblock

Vid arbeten där man har en säker förankringspunkt ovanför användaren och där användaren behöver röra sig fritt, kan det vara lämpligt att använda ett system som består av ett fallskyddsblock med en utdragbar kopplingslina som automatiskt dras tillbaka in i blocket. Vid fall låses linan automatiskt så att fallet begränsas.

(Standard SS-EN 360).

Det kan till exempel gälla vissa typer av arbeten i industri samt på byggen.

Kopplingslina med falldämpare

Vid arbete där det är svårt att hitta en säker förankringspunkt ovanför användaren och där det fria utrymmet under användaren är tillräckligt, till exempel vid arbete på balkkonstruktioner kan det vara lämpligt att använda en kopplingslina med falldämpare. Det är ett system som består av en max 2 meter lång lina samt en falldämpare som utvecklas vid fall och bromsar.

(Standard SS-EN 355).

Nedfyringsdon

Nedfyringsdon är en räddningsutrustning med vars hjälp en person, med kontrollerad hastighet kan fira sig ner från hög höjd. Nedfyringsdon används på hög höjd där en snabb evakuering kan bli nödvändig och utrymningsvägar inte finns eller inte är användbara.

Nedfyringsdon, enligt SS-EN 341.

Övriga standarder:

Helselar EN 361

Kopplingsanordningar EN 362

Förankringsutrustning EN 795

Lyftutrustning för räddning EN 1496

Användning

Komponenter i fallskyddssystem och stödutrustningssystem säljs ofta som enskilda produkter. Det är då viktigt att förvissa sig om att alla komponenter som kommer att ingå i det system man sätter ihop, passar med varandra så att det färdiga systemet får avsedd skyddseffekt.

Observera att fallskyddssystem kräver ett visst fritt utrymme under användaren för inbromsningen av fall. Uppgifter om minsta fria utrymme finns i bruksanvisningen.

Utprovning

Selar och bälten provas ut så de passar bäraren.

I bruksanvisningen finns information om hur man tar på sig selen eller bältet på rätt sätt och hur man sedan kopplar den till övriga delsystem.

Skötsel och underhåll

Om ett fallskydd har varit utsatt för fall eller annan skadlig påverkan tas det ur bruk för reparation eller kasseras. Fallskyddet måste rengöras enligt tillverkarens instruktioner. Det är lämpligt att fallskydd förvaras i torrt, mörkt och väl ventilerat utrymme.

Inspektion/besiktning

Det är viktigt att utrustningen kontrolleras regelbundet, inkluderat en visuell inspektion före varje användning. Enligt EN 365:2004 skall fallskydds- och stödutrustning besiktigas minst var tolfte månad av en kompetent person. Fråga där du köpte produkten vem som kan besiktiga din utrustning.

Kontrollen bör omfatta minst följande åtgärder.

- Avsyrning av linor, remmar mm.

- Kontroll av funktionsduglighet hos lås, justeranordningar, karbinhakar, säkerhetsblock, falldämpare, glidlås mm. I övrigt enligt tillverkarens instruktioner.

Är du osäker om utrustningens funktion eller om den varit utsatt för onormal påkänning, använd den inte!

Räddningsplan

En räddningsplan skall finnas vid arbete på hög höjd för att säkerställa effektiv evakuering och omhändertagande av nödställda personer.

Utbildning

De som använder fallskydd behöver få utbildning i hur utrustningarna ska användas, kopplas och provas före användning. Användaren ska känna till riskerna vid felaktig användning och hur man sköter och underhåller utrustningen. Praktiska övningar bör alltid ingå i utbildningen. Användaren måste känna till riskerna med att arbeta på hög höjd och vara lämplig för arbetet, eftersom det kan vara fysiskt mycket ansträngande.

En kedja är aldrig starkare än den svagaste länken.

Se till att förankringspunkten för fallskyddet är rätt dimensionerad och klarar de belastningar som den kan komma att utsättas för. Förankringspunkten skall klara en belastning på minst 15 kN.

Ha alltid förankringspunkten rakt ovanför dig.

Observera att en person med en vikt av 100 kg, har en vikt som motsvarar 500 kg vid ett fall på 0,5 meter.